

Keuzedeel mbo

Veilig sportklimaat

Versie

Versie 2

Code

K1215

Ontwikkeld door: SBB

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport

Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, Welzijn en Sport

Op: 19-11-2020

1. Algemene informatie

D1: Veilig sportklimaat

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Relevantie van het keuzedeel

Sport levert prachtige momenten op en sport is leuk om te doen! Het heeft maatschappelijke waarde, sport biedt kansen voor een gezonde leefstijl, sociale contacten en kan bijdragen aan emotionele ontwikkeling. Maar die ontwikkelingen gebeuren niet als vanzelf in de sport en al de mooie emoties kunnen omslaan in onsportief en ongewenst gedrag en negatieve situaties. Vanuit maatschappelijk perspectief is het belangrijk om kinderen en jongeren te laten ervaren dat sport leuk is om te doen en dat ze succes kunnen hebben. Hiervoor is een veilige, positieve en ondersteunende omgeving nodig, (te veel) teleurstelling en negatieve ervaringen leiden ertoe dat jongeren afhaken. Dit is een trend die al jarenlang te zien is in de Nederlandse sport. Sinds 2011 werken sportbonden en NOC*NSF samen aan het uitdragen van een veilig* sportklimaat. Ook in het nationaal sportakkoord uit 2018 is een veilig sportklimaat een belangrijk speerpunt. De sportomgeving kan worden opgevat als een derde opvoedingsmilieu, naast het gezin en school en het is belangrijk dat de volwassenen in de jeugdsport (pedagogische) kennis en vaardigheden hebben om een veilige omgeving te kunnen creëren voor kinderen en jeugd. De beginnend beroepsbeoefenaar die het keuzedeel Veilig sportklimaat heeft gevolgd, beschikt over kennis en vaardigheden om een veilig sportklimaat te stimuleren en bevorderen, zowel op het veld als beginnend trainer-coach als in de sportorganisatie zoals een sportclub of sportbedrijf.

* De term veilig sportklimaat wordt gebruikt voor sociaal, veilig, pedagogisch, plezierig, positief en ontwikkelingsgericht sportklimaat.

Beschrijving van het keuzedeel

Dit keuzedeel biedt een verdieping van de vakkennis en vaardigheden gericht op het creëren van een veilig sportklimaat waarbinnen de pedagogische en maatschappelijke waarden van de sport optimaal benut worden. Via het keuzedeel leert de beginnend beroepsbeoefenaar om een veilig sportklimaat te creëren tijdens sport- en beweegactiviteiten en met het oog op verschillende doelgroepen. Daarnaast leert hij mee te werken aan een veilig sportklimaat binnen de sportorganisatie. Hij ziet kansen binnen de organisatie om het veilig sportklimaat te verbeteren en draagt het belang van een veilig sportklimaat binnen de organisatie uit.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Creëren van een veilig sportklimaat

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar bezit over brede kennis en vaardigheden die nodig zijn om een veilig sportklimaat te creëren. Zijn werkzaamheden zijn beperkt gestandaardiseerd aangezien het sportklimaat van sportorganisaties varieert en hij* moet kunnen inspelen op de actuele situatie. Ook de cultuur binnen sportorganisaties en de wijze waarop sportorganisaties worden bestuurd variëren. Het vraagt om kennis en vaardigheden om initiatieven voor een veilig sportklimaat te signaleren, verbindingen te leggen tussen diverse actoren en hen te activeren. Het creëren van een veilig sportklimaat is complex, omdat doelgroepen variëren en de beginnend beroepsbeoefenaar moet kunnen inspelen op factoren die het sportklimaat beïnvloeden (bijv. weerstand binnen de organisatie). Mogelijke gevolgen van het onjuist omgaan met het sportklimaat binnen sport- en beweegactiviteiten is een onveilig sportklimaat voor de sporters.

* Daar waar in de tekst 'hij' staat, wordt ook 'zij' bedoeld.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar is verantwoordelijk voor het bevorderen van een veilig sportklimaat tijdens sport- en beweegactiviteiten en het ondersteunen van een veilig sportklimaat binnen de sportorganisatie. Hij werkt zelfstandig, maar kan bij complexe problemen een beroep doen op een opdrachtgever/collega. De contacten met derden en het opzetten van activiteiten moet hij afstemmen met zijn opdrachtgever/leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft brede en specialistische kennis van de pedagogische waarde in sport en bewegen (bijv. sportplezier, sociale en fysieke veiligheid)
- heeft brede kennis van de relatie tussen een sociaal veilige sportomgeving en het sportplezier van de sporters
- heeft brede kennis van inzichten/thema's rondom het ontwikkelen van een veilig sportklimaat binnen de sportorganisatie
- heeft brede kennis van het effect van sportbeoefening op de sociaal-emotionele ontwikkeling van (jonge) sporters
- heeft brede kennis van het positief beïnvloeden van gedrag binnen de context van een sportorganisatie
- heeft brede kennis van het voorkomen van ongewenst gedrag, zoals agressiviteit, pesten en intimidatie
- heeft kennis van de maatschappelijke waarde van sport en bewegen
- heeft kennis van visie en beleidskeuzes van sportorganisaties die aan een veilig sportklimaat willen werken
- heeft kennis van de rollen en onderlinge relaties van verschillende functionarissen binnen de sportorganisatie
- heeft kennis van hoe verschillende functionarissen binnen een sportorganisatie het sportklimaat kunnen beïnvloeden en bevorderen
- heeft kennis van sociale inclusie binnen sport en bewegen
- kan bijdragen aan het creëren/bevorderen van een veilig sportklimaat, waarbinnen de pedagogische meerwaarde van sport en bewegen bij een sportorganisatie gerealiseerd wordt
- kan positief en ontwikkelingsgericht coachen en de principes daarvan toelichten
- kan opvoedingsstrategieën toepassen gericht op het versterken van een veilig sportklimaat
- kan vanuit de specifieke kenmerken van een doelgroep redeneren en zijn handelen daarop afstemmen gericht op het realiseren van een gewenste sociale en/of persoonlijke ontwikkeling
- kan met ouders de dialoog aangaan over hun bijdrage aan een veilig sportklimaat
- kan gedrag van trainers observeren en analyseren en aangeven wat de invloed daarvan is op het gedrag (waaronder probleemgedrag) van sporters
- kan met trainers en sportleiders van sportorganisaties de dialoog aangaan over hun voorbeeldrol en pedagogische verantwoordelijkheid
- kan inzichten en thema's van een veilig sportklimaat koppelen aan zijn eigen ontwikkeling als trainer
- kan sporters helpen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen ontwikkeling
- kan rekening houden met individuele verschillen en daarmee bijdragen aan de sociale inclusie in sport en bewegen

D1-K1-W1: Creëert een veilig sportklimaat tijdens sport- en beweegactiviteiten

Omschrijving

De beginnende beroepsbeoefenaar creëert en bevordert een veiliger sportklimaat tijdens sport-beweegactiviteiten die hij aanbiedt of begeleidt. Hij observeert en analyseert de situatie tijdens sport- en beweegactiviteiten op het gebied van veilig sportklimaat. Hij initieert acties om een veiliger sportklimaat te bevorderen/creëren. Hij stimuleert sportief en sociaal gedrag van

D1-K1-W1: Creëert een veilig sportklimaat tijdens sport- en beweegactiviteiten

deelnemers, toeschouwers en/of andere betrokkenen en signaleert (sociaal) onveilige, onsportieve en negatieve situaties tijdens de hem aangeboden sport- en beweegactiviteiten. Hij onderneemt actie om deze situaties te voorkomen of te verbeteren.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een veiliger sportklimaat gecreëerd tijdens de door hem aangeboden sport- en beweegactiviteiten voor hemzelf, de deelnemers en andere directe betrokkenen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- observeert en analyseert de situatie zorgvuldig tijdens de door hem aangeboden sport- en beweegactiviteit op het gebied van een veilig sportklimaat;
- initieert gerichte acties om een veiliger sportklimaat te bevorderen tijdens de door hem aangeboden sport- en beweegactiviteiten;
- stimuleert tijdens de door hem aangeboden sport- en beweegactiviteiten op actieve wijze sportief en sociaal gedrag van deelnemers en directe betrokkenen zoals (groot)ouders/verzorgers, toeschouwers en/of collega's;
- signaleert actief (sociaal) onveilige, onsportieve en negatieve situaties tijdens de door hem aangeboden sport- en beweegactiviteiten;
- onderneemt gericht actie om (sociaal) onveilige, onsportieve en negatieve situaties te voorkomen of te verbeteren.

De onderliggende competenties zijn: Beslissen en activiteiten initiëren, Vakdeskundigheid toepassen, Analyseren

D1-K1-W2: Ondersteunt een veilig sportklimaat in de sportorganisatie

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt mee aan een veiliger sportklimaat in de sportorganisatie. Hij analyseert de huidige situatie rondom het veilig sportklimaat in de sportorganisatie door collega's en bestuur/leidinggevende te bevragen. Hij denkt mee over het verbeteren ervan en ondersteunt activiteiten om het veilige sportklimaat in de organisatie te verbeteren. Daarmee draagt hij het belang van een veilig sportklimaat binnen de organisatie uit.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft op actieve wijze meegewerkt om het veilig sportklimaat van de sportorganisatie in beeld te brengen en te verbeteren.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- draagt belang van een veilig sportklimaat proactief binnen de organisatie uit;
- brengt zorgvuldig in kaart op welke manier de sportorganisatie werkt aan een veiliger sportklimaat;
- herkent en erkent kansen voor veiliger sportklimaat in de sportorganisatie en gaat hierover in gesprek met collega's;
- denkt actief mee over initiatieven voor veiliger sportklimaat in de sportorganisatie;
- helpt actief mee aan initiatieven en activiteiten om een veiliger sportklimaat in de sportorganisatie te bewerkstelligen.

De onderliggende competenties zijn: Beslissen en activiteiten initiëren, Vakdeskundigheid toepassen, Onderzoeken